

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจการเงินที่เกิดขึ้นในปี 2540 ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลายด้าน ภาคการเงินสถาบันการเงินจำนวนมากถูกปิดกิจการเนื่องจากมีปัญหาหนี้เสียและการขาดสภาพคล่อง ภาคการผลิตขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน ต้นทุนทางการเงินสูงขึ้นเนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงขึ้น ภาคการค้าโดยเฉพาะการค้าปลีกผู้ประกอบการขาดเงินทุนหมุนเวียน อำนาจซื้อของผู้บริโภคลดลง ซึ่งมีผลต่อผู้ประกอบการค้าปลีกของไทย ที่ไม่สามารถปรับตัวได้กับสถานการณ์บางรายต้องปิดกิจการหรือขายหุ้นให้กับผู้ลงทุนต่างชาติ ทำให้ต่างชาติเข้ามารอบครองกิจการได้ เนื่องจากชาวต่างชาติสามารถซื้อหุ้นได้โดยใช้จำนวนเงินไม่มากนัก ประกอบกับจากการที่ประเทศไทยเปิดเสรีทางการค้า ตามข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization) เพื่อต้องการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ และการที่ประเทศไทยได้มีการยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 (ปว.281) ซึ่งมีการรักษาอาชีพที่พึงสงวนสำหรับคนไทยมีการจำกัดสิทธิคนต่างด้าวในการประกอบธุรกิจบางประเภท โดยออกพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่งผลให้คนต่างด้าวเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศได้ง่ายขึ้น มีการกำหนดให้ธุรกิจค้าปลีกอยู่ในบัญชี 3 ที่มีเงินลงทุนต่ำกว่า 100 ล้านบาท ต้องขออนุญาตจากอธิบดีกรมการค้าภายใน ขณะที่การค้าปลีกค้าส่งขนาดใหญ่ที่มีเงินลงทุนเกิน 100 ล้านบาทไม่ต้องขออนุญาต และผู้ประกอบการต่างชาติยังมีการขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ซึ่งได้รับการยกเว้นในเรื่องภาษีอุปกรณ เครื่องมือสำหรับประกอบการ (สุโขช ฐนอิว, 2545:88) เป็นผลให้คนต่างชาติเข้ามาประกอบธุรกิจค้าปลีกในประเทศไทยได้ง่ายขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายย่อยของไทยอย่างมาก แต่การแข่งขันในภาวะเช่นนี้นับว่าเป็นผลดีต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ คือทำให้สินค้าราคาไม่แพง เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น ด้านผู้บริโภคในยุคการเปิดรับข่าวสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผู้บริโภครับข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีโอกาสเลือกมากขึ้นจนตลาดเป็นของผู้บริโภค ผู้บริโภคสามารถเลือกในสิ่งที่ดีกว่า ชอบมากกว่าและพึงพอใจมากกว่า จึงเกิดผู้บริโภคกลุ่มใหม่

เรียกว่า Prosumer ซึ่งมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าและบริการด้วย (ชันยวัชร ไซยตระกูลชัย, 2545: 3)

อำเภอโพธารามเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดราชบุรีที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่มีกิจการค้าปลีกขนาดใหญ่ของต่างชาติถึง 5 แห่งซึ่ง 3 แห่งอยู่ในจังหวัดนครปฐม และมีแนวโน้มกำลังเพิ่มอีก 1 สาขาใจกลางเมืองนครปฐมซึ่งอยู่ระหว่างการเจรจาต่อรองราคาและเงื่อนไขจากเจ้าของกิจการเดิม ถ้าตกลงได้ทั้งสองฝ่ายก็จะยิ่งเพิ่มความรุนแรงในการแข่งขันมากขึ้น และในจังหวัดราชบุรี มีกิจการค้าปลีกขนาดใหญ่ของต่างชาติอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน 2 แห่ง และอยู่ระหว่างกำลังก่อสร้างบนเนื้อที่ประมาณ 3 ไร่พร้อมกำหนดเปิดให้บริการได้ประมาณเดือน มิถุนายน 2549 นี้ ซึ่งอำเภอโพธาราม อยู่ห่างจากจังหวัดทั้งสองประมาณ 25 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางจากอำเภอโพธาราม ประมาณ 20-25 นาที ปัจจุบันในตลาดโพธารามมีร้านค้าปลีกประเภทปรับปรุงแล้ว 4 ร้าน ประเภทร้านเก่าไม่มีการปรับปรุง 9 ร้าน สาขาของร้านสะดวกซื้อ เซเว่นอีเลฟเว่น จำนวน 2 สาขา ปัจจุบันมีแนวโน้มร้านค้าปลีกประเภท Express ขนาดกลางจะมาเปิดสาขาเพิ่มอีก 1 สาขา ซึ่งนับว่ามีผลกระทบต่อธุรกิจค้าปลีกในท้องถิ่นอำเภอโพธารามอย่างมาก จากอดีตตั้งแต่ปี 2542 ร้านค้าปลีกท้องถิ่นในเขตตลาดเทศบาลอำเภอโพธารามต้องปิดกิจการไป 6 ราย โดย เปลี่ยนอาชีพ 1 ราย ให้ธุรกิจของร้านสะดวกซื้อเข้าดำเนินการ 1 ราย ซึ่งร้านที่ปิดเหล่านี้ 2 รายดำเนินธุรกิจค้าปลีกมากกว่า 70 ปี (สวัสดิ์ จังพานิช: สัมภาษณ์. 4 พฤษภาคม 2548.)

ดังนั้น การศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อร้านค้าปลีกในอำเภอโพธารามจังหวัดราชบุรี จะทำให้ทราบถึงแนวโน้มของผู้บริโภคในอนาคตและสามารถนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนพัฒนาปรับปรุงกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจของร้านค้าปลีกให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ดียิ่งขึ้น และสามารถอยู่รอดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อร้านค้าปลีกในอำเภอโพธารามจังหวัดราชบุรี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อร้านค้าปลีกในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

2. สามารถนำข้อมูลและผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากิจการร้านค้าปลีกในท้องถิ่นให้ตรงและทันกับความต้องการของผู้บริโภค

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมของผู้บริโภค ที่มีต่อร้านค้าปลีกในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ผู้บริโภค หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และเป็น ผู้มาใช้บริการร้านค้าปลีก

ร้านค้าปลีก หมายถึง ร้านค้าที่มีลักษณะเป็นร้านห้องแถวในท้องถิ่น มีพื้นที่ร้านค้าน้อย ขายสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ไม่มีการตกแต่งร้านและหน้าร้าน ไม่มีการจัดเรียงสินค้าเป็นหมวดหมู่ มีการบริหารแบบง่าย ๆ ไม่มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ยังหมายรวมถึงร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่มีการปรับตัวบ้างแล้ว เช่น ตกแต่งหน้าร้านภายในร้าน จัดเรียงสินค้าแยกประเภทเป็นหมวดหมู่ ติดเครื่องปรับอากาศ ตลอดจนมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้บ้าง เรื่องและบางจุดมีพนักงานแนะนำสินค้า ทั้งนี้ไม่รวมถึงสาขาของร้านเซเว่นอีเลฟเว่น